

Arizona: Overdaad aan middelen voor het leger. Bezuinigingen op alle andere overheid- suitgaven

**€656,4
miljoen**

**€2,3
miljard**

**€1,6
miljard**

In januari 2025 trad de nieuwe federale Arizona-regering aan (bestaande uit MR, Les Engagés, Vooruit, CD&V en N-VA). Bij haar aantreden kondigde deze coalitie in tal van sectoren een drastisch bezuinigingsbeleid aan. De gevolgen van dit beleid zijn sindsdien in de hele samenleving voelbaar.

Het bezuinigingsbeleid is evenwel niet bedoeld om de Belgische financiën te saneren. Het moet het mogelijk maken om de door de regering besloten aanzienlijke verhoging van het militair budget te financieren. Defensie is namelijk de enige sector die profiteert van een nieuwe financiële injectie. En die is gigantisch.

Om de situatie te kunnen analyseren, is deze tekst opgedeeld in twee grote delen. In het eerste deel worden de verhogingen van de militaire uitgaven en bepaalde militaire aankopen van de federale regering voorgesteld. Dit maakt het mogelijk om een duidelijker beeld te krijgen van wat deze uitgaven concreet betekenen. Vervolgens kijken we naar de sectoren van de samenleving die de regering nog kwetsbaarder heeft gemaakt door de budgetten ervan te verlagen. We zullen ons concentreren op het federale niveau, maar willen ook benadrukken hoe deze politieke beslissingen van invloed zijn op de regionale en communautaire begrotingen.

p1 • DEEL 1

Steeds meer geld voor het leger: waar het geld naartoe gaat

- p4 •** De vastleggingen voor 2026–2034 (ondertekende contracten en het aangekondigde totaalbedrag)
- p6 •** De vereffeningen 2026–2034 (wat daadwerkelijk wordt betaald)

p9 • DEEL 2

Steeds minder geld voor sociale voorzieningen: waar het geld vandaan komt

- p11 •** Verhoging van de btw-tarieven: iedereen betaalt meer, zowel rijk als arm
- p12 •** Wijziging van het automatische indexeringsysteem: nog meer besparingen ten laste van de huishoudens
- p13 •** Te weinig budget voor gezondheidszorg
- p15 •** De geplande verlaging van de groeinorm voor de gezondheidszorg
- p16 •** Bezuinigingen op sociale zekerheid en werkloosheidsuitkeringen
- p17 •** Verminderde solidariteit met daklozen
- p18 •** Justitie in ademnood
- p19 •** Mobiliteit: te weinig overheidsinvesteringen, maar stijgende particuliere uitgaven
- p20 •** Migratie: je bent niet welkom
- p21 •** Armoede en sociale uitsluiting: de onzekerheid neemt niet af, maar wordt steeds groter
- p22 •** Ontwikkelingssamenwerking: min 25%...

DEEL 1

Steeds meer geld voor het leger: waar het geld naartoe gaat

In het regeerakkoord verbond de Arizona-coalitie zich ertoe om in 2029 –tegen het einde van de legislatuur– de door de NAVO vastgelegde norm van 2% van het bruto binnenlands product (bbp) voor militaire uitgaven te halen.

Dat zou een verhoging betekenen van het budget van het Belgische leger met meer dan 5 miljard euro in vier jaar tijd hebben betekend. Enkele maanden na haar aantreden besliste de regering om de norm van 2% al in 2025 uit te voeren in plaats van tegen 2029, zoals afgesproken in het regeerakkoord.

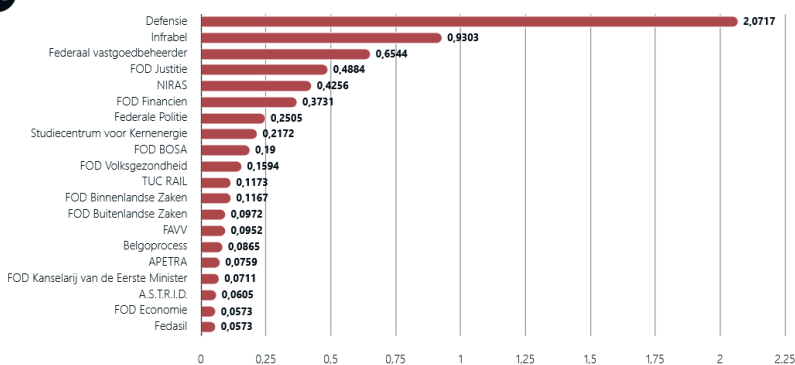
Deze beslissing komt neer op een verhoging van het legerbudget met 4,858 miljard euro in 2025. Als we de verhogingen van de militaire uitgaven naar 2% van het bbp tot 2029 bij elkaar optellen, dan wijst de federale regering een extra financiering toe aan het leger van in totaal 28,351 miljard euro in vergelijking met de Belgische militaire uitgaven in 2024¹.

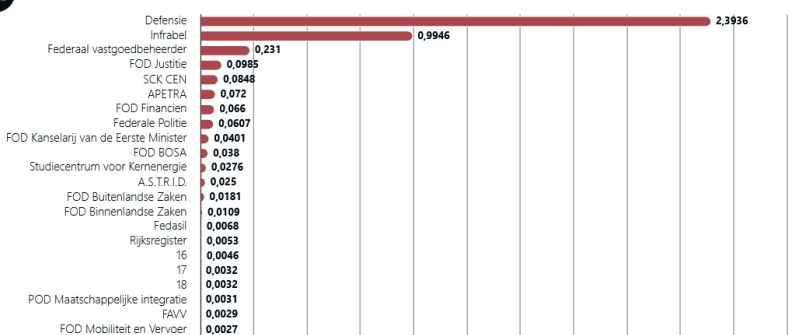
Defensie is op het vlak van budget veruit het belangrijkste departement geworden. Het aandeel van defensie in de federale begroting in 2025 wordt geïllustreerd in grafieken van de federale overheidsdienst (FOD) Beleid en Ondersteuning. In een eerste grafiek het globale aandeel van Defensie. In de twee volgende grafieken de opsplitsing voor respectievelijk de werking en de investeringen.

Federale Overheid ----> Werking 7.20 - Top 20

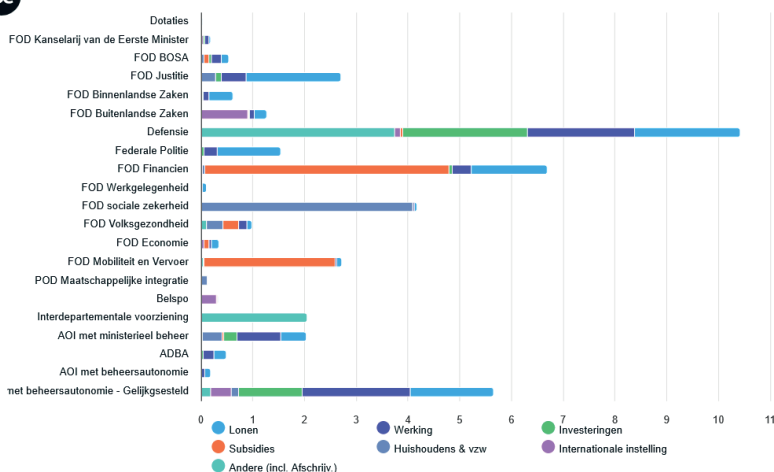
Federale Overheid ----> Investerings 4.16 - Top 22

Opsplitsing per natuur

Federale Overheid ----> Opsplitsing per departement

Om dit traject naar 2% en meer te realiseren, is eind 2025 al een reeks programma's voor de aankoop van wapens, munitie en uitrusting gelanceerd, die tot 2028 zullen lopen (zie verder).

Voor een goed begrip van de kwestie van militaire aankopen moet een onderscheid worden gemaakt tussen vastleggingen en vereffeningen.

1.

De vastleggingen voor 2026–2034 (ondertekende contracten en het aangekondigde totaalbedrag)

Sinds 2025 ondertekent de regering contracten voor nieuw materieel waarvan de levering is voorzien tussen 2026 en 2034. Het gaat om vastleggingen, omdat de contractbedragen niet worden betaald op het moment dat de politieke beslissing wordt genomen en het contract wordt ondertekend, maar pas later, verspreid over het hele productie- en transportproces van het bestelde materieel.

Deze financiële vastleggingen worden uitgedrukt in constante prijzen van 2026 (het effect van de inflatie wordt weggewerkt om een correcte vergelijking in de tijd te kunnen maken). De aangekondigde bedragen geven dus weer wat er in principe aan het einde van het bestelproces daadwerkelijk zal worden uitgegeven².

Tijdens deze legislatuur hebben de vastleggingen betrekking op materieel voor alle strijdkrachten van het Belgische leger (vliegtuigen, raketafweer, drones, schepen, landvoertuigen, munitie, enz.). Een deel van de vastgelegde bedragen zal nog na 2034 worden afbetaald.

De vastleggingen voor 2026–2034 die door de federale regering tegen 2029 zijn aangegaan en nog zullen worden aangegaan, bedragen precies 33.784.153.531 euro of 33,78 miljard euro.

	Vastlegging 2026-2034 (€Cst26)	Vereffening 2026-2034 (€Cst26)
ICI	3.527.691.311 €	2.958.702.145 €
LAND	13.862.344.826 €	8.112.648.849 €
AIR	10.280.805.049 €	9.326.879.414 €
MARITIME	3.429.737.355 €	2.261.835.215 €
COMDO & OPS SP	2.683.574.990 €	2.000.939.137 €
TOTAAL	33.784.153.531 €	24.661.004.760 €

Opgemerkt moet worden dat van dit totaalbedrag van 33,78 miljard euro 7,77 miljard euro bestaat uit vastleggingen die door de huidige regering zullen worden aangegaan, maar waarvoor de politieke beslissing door de vorige regering is genomen (het STAR-plan van minister Ludivine Dedonder in de Vivaldi-regering van Alexander De Croo).

Als we dus de militaire aankoopcontracten aftrekken die door de vorige regering zijn beslist (maar door de Arizona-regering worden uitgevoerd), vertegenwoordigen de “investerings in groot materieel – vastleggingen vanaf 1 januari 2026” van de huidige regering een bedrag van 27,124 miljard euro, dat tegen 2034 moet worden uitgegeven³.

2.

De vereffeningen 2026-2034 (wat daadwerkelijk wordt betaald)

De vereffeningen vertegenwoordigen de bedragen die daadwerkelijk worden uitbetaald om de aangegane verbintenissen te vereffenen (hetzij de door de Vivaldi-regering ondertekende contracten, hetzij de nieuwe contracten van de Arizona-regering).

Het eerste bedrag dat moet worden onthouden, is 6,81 miljard euro. Dit is de uitgestelde schuld van het STAR-plan. Het gaat dus om betalingen die België verschuldigd is voor contracten die vóór 2024 zijn ondertekend, maar die tijdens deze legislatuur moeten worden betaald.⁴

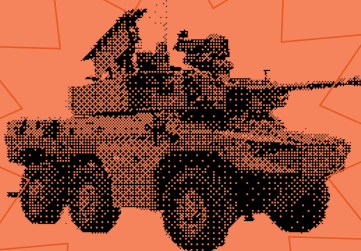
(waarbij de regering er zich heeft toe verbonden om tot aankoop over te gaan) en de vereffeningen (wat men daadwerkelijk betaalt) bedraagt dus meer dan 9 miljard euro over de hele periode⁵. Dat wil zeggen dat 9 miljard euro aan vastgelegde maar niet vereffende uitgaven open zal staan in 2034 en moet worden overgedragen naar de volgende programmawet (wet waarin de federale regering een geheel van uiteenlopende maatregelen bundelt die nodig zijn om haar begroting en beleid uit te voeren). Hierdoor ontstaat een nieuwe schuld voor de toekomst.

De totale kostprijs van de vereffeningen voor de periode 2026-2034 bedraagt 24.661.004.760 euro of 24,661 miljard euro (in constante prijzen van 2026). Het verschil tussen de vastleggingen

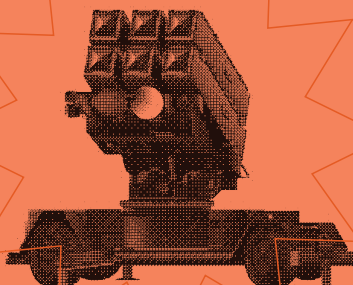

Besluit: De omvangrijke contracten die vóór 2029 zijn aangegaan, bedragen in totaal officieel 33,784 miljard euro (verplichtingen/vastleggingen) en 24,661 miljard euro (betalingen/vereffeningen) voor de periode 2026-2034.

Enkele voorbeelden van militaire aankopen door de federale regering

In december 2025 keurde de regering de aankoop goed van 92 bijkomende Griffon-pantservoertuigen (495,6 miljoen euro) en 123 Serval-pantservoertuigen (656,4 miljoen euro). Totale waarde: **,15 miljard euro**

In juni 2025, kocht de Belgische regering samen met Nederland en Luxemburg negen luchtafweersystemen (NASAMS) aan van de Noorse/VS-fabrikant Kongsberg/Raytheon ter waarde van **2,5 miljard euro**. (De aankoop van drie langeafstandsraketten is voorzien voor 2029)

In december 2025 keurde de ministerraad de aankoop goed van minidrones voor het leger ter waarde van **140 miljoen euro**.

In juni 2025 maakt de minister van Defensie bekend dat België GALIX munitie zal aankopen die een rookgordijn kan opwerpen rond de nieuwe Jaguar- en Griffon pantservoertuigen. De kostprijs bedraagt **177,3 miljoen euro**.

Eind november 2025 keurde de ministerraad de aankoop goed van vijf H145M-helikopters (**70 miljoen euro**) voor het Belgische leger en de federale politie.

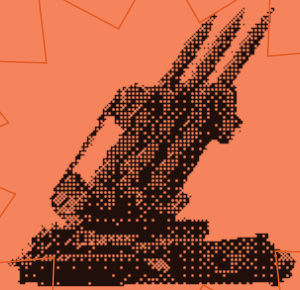

In de zomer van 2025 keurde de Belgische regering het Ammunition Readiness Plan goed en plaatste meteen een bestelling voor zware munitie ter waarde van 1,2 miljard euro met de bedoeling om al in 2025 in totaal **2,3 miljard euro** aan dit plan uit te geven.

Grote aankopen die nog voorzien zijn:

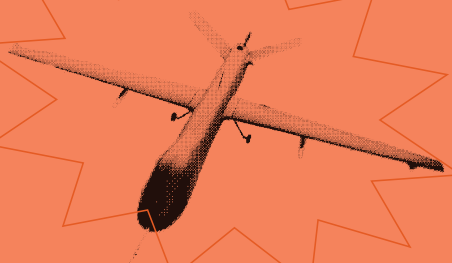
11 nieuwe F-35-gevechtsvliegtuigen met nucleaire capaciteit: **1,67 miljard euro** (exclusief opslag-, onderhouds- en exploitatiekosten).

De volledige ontwikkeling van een grondgebonden raket- en luchtverdedigingssysteem: **4 miljard euro**.

Het leger schafte 40 Poolse Piorun-luchtafweersystemen aan voor de kostprijs van **137,8 miljoen euro**. Dat zijn zogeheten 'Manpads' ('Man Portable Air Defence Systems'), die zowel vanop de schouder als vanop een voertuig raketten kunnen afvuren.

Onbemande vliegtuigen (Manned-Unmanned Teaming of MUM-T): **420 miljoen euro**.

Besluit: Op 1 januari 2026 bedroeg het totaal aan door de federale regering aangegane budgettaire verplichtingen voor militaire investeringen ongeveer 6,5 miljard euro

DEEL 2

Steeds minder geld voor sociale voorzieningen: waar het geld vandaan komt

Nu we de omvang van de militaire uitgaven hebben geschetst, bekijken we de budgettaire en fiscale beleidskeuzes in andere sectoren.

Bedenk dat de forse en voortdurende verhogingen van het legerbudget systematisch worden voorgesteld als een “noodzaak” om onze “veiligheid” te waarborgen. Of deze sterk stijgende militaire uitgaven daadwerkelijk bijdragen aan onze veiligheid, is onderwerp van politieke discussie. Het is namelijk ook zo dat onze veiligheid gewaarborgd wordt door:

- Een vangnet in geval van ziekte, baanverlies of andere onvoorziene omstandigheden.
- De strijd tegen armoede en voor een

leefbare en gezonde Leefomgeving.

- Een verstandig en duurzaam beheer van de hulpbronnen op aarde.
- Samenwerking, dialoog en multilateralisme.
- Solidariteit.

De verhoging van de militaire uitgaven dreigt bovendien de internationale spanningen te verhogen. Het zet ‘onze tegenstanders’ ertoe aan om de eigen militaire bestedingen te doen stijgen. Het versterkt de logica om spanningen en conflicten te beheersen met militaire instrumenten. Militaire uitgaven vergroten de onveiligheid, drijven de actoren uit elkaar en veroorzaken daarnaast een enorme vervuiling.

FEDERAAL NIVEAU

De sterke stijgingen van het 'defensiebudget' gaan gepaard met bezuinigingen (in het verleden, nu en in de toekomst) in nagenoeg alle andere sectoren van de samenleving. De Arizona-regering heeft zich bij haar aantreden voorgenomen om over de hele legislatuur **23,3 miljard euro** te saneren (eind 2025 bereikte de regering een begrotingsakkoord met 9,2 miljard euro aan voorziene bezuinigingen) in de vorm van besparingen, nieuwe inkomsten, terugverdieneffecten en politieke hervormingen.

Daartegenover staat over dezelfde periode een verhoging van de militaire uitgaven met **28,35 miljard euro**.

De 'besparingen' worden doorgevoerd in de sociale uitkeringen, de werkloosheidsverzekering, de gezondheidszorg, justitie, het klimaatbeleid, de ontwikkelingssamenwerking, enz.

Een verhoging van de militaire budgetten met

**28,3
miljard €**

**23,3
miljard €**

**bezuinigingen op
sociale budgetten**

Verhoging van de btw-tarieven: iedereen betaalt meer, zowel rijk als arm

Het oorspronkelijke door de Arizona-regering aangekondigde plan was om de btw-tarieven, die momenteel 6% en 12% bedragen, te harmoniseren tot een uniform tarief van 9%. Uiteindelijk heeft Arizona besloten om voor bepaalde producten en diensten de btw te verhogen van 6% naar 12% (huishoudelijk gas, toeristische overnachtingen, afhaalmaaltijden, enz.).

De regering kondigt aan dat deze harmonisatie van de btw naar 12% de staat tegen 2029 2,532 miljard euro zal opleveren. Daar komt nog 912 miljoen euro bij door de verhoging van de accijnzen op aardgas. De aangekondigde inkomsten voor deze wijziging van het btw-tarief komen overeen met de uitgaven nodig voor het Ammunition readiness-plan van de regering.

Deze geprojecteerde inkomsten moeten echter met de nodige voorzichtigheid worden bekeken, omdat de

evolutie van het gedrag van consumenten moeilijk te voorspellen is. Dergelijke verhogingen kunnen namelijk nadelig uitvallen voor de economie, omdat ze de koopkracht van Belgische huishoudens ernstig aantasten en hen er bijvoorbeeld toe kunnen aanzetten om in buurlanden (met een gunstiger btw-tarief) te gaan winkelen. De werkelijke budgettaire impact is dus moeilijk in te schatten.

Met haar plan om de btw te verhogen, toont de Arizona-regering haar neiging om de armste bevolkingsgroepen te treffen en niet degenen met de sterkste schouders. De BTW is een belasting die geen onderscheid maakt tussen mensen die zich in een kwetsbare positie bevinden of meer welgestelde mensen. Het is echter duidelijk dat de koopkracht van de overgrote meerderheid van de Belgische huishoudens momenteel onder druk staat en dat deze maatregelen een nieuwe klap zijn

voor de al kwetsbare bevolkingsgroepen. De regering kondigt aan dat deze harmonisatie van de btw naar 12% de staat tegen 2029 2,532 miljard euro zal opleveren. Daar komt nog 912 miljoen euro bij door de verhoging van de accijnzen op aardgas. De aangekondigde inkomsten voor deze wijziging van het btw-tarief komen overeen met de uitgaven nodig voor het Ammunition readiness-plan van de regering.

Deze geprojecteerde inkomsten moeten echter met de nodige voorzichtigheid worden bekeken, omdat de evolutie van het gedrag van consumenten moeilijk te voorspellen is. Dergelijke verhogingen kunnen namelijk nadelig uitvallen voor de economie, omdat ze de koopkracht van Belgische huishoudens ernstig aantasten en hen er bijvoorbeeld toe kunnen aanzetten om in buurlanden (met een gunstiger btw-tarief) te gaan winkelen. De werkelijke budgettaire impact is dus moeilijk in te schatten.

Met haar plan om de btw te verhogen, toont de Arizona-regering haar neiging om de armste bevolkingsgroepen te treffen en niet degenen met de sterkste schouders. De BTW is een belasting die geen onderscheid maakt tussen mensen die zich in een kwetsbare positie bevinden of meer welgestelde mensen. Het is echter duidelijk dat de koopkracht van de overgrote meerderheid van de Belgische huishoudens momenteel onder druk staat en dat deze maatregelen een nieuwe klap zijn voor de al kwetsbare bevolkingsgroepen.

Wijziging van het automatische indexeringsysteem: nog meer besparingen ten laste van de huishoudens

Een andere belangrijke begrotingsmaatregel betreft de automatische indexering van lonen, ambtenarensalarissen en sociale uitkeringen (de zogenaamde indexsprong). Vanaf 1 juli 2025 stelt de regering de indexsprong van +2% die volgt op het overschrijden van de spilindex met drie maanden uit. Dat betekent concreet dat wanneer de inflatie een niveau heeft bereikt dat zou leiden tot een verhoging van de pensioenen, sociale uitkeringen of ambtenarensalarissen, deze verhoging met drie maanden wordt uitgesteld, terwijl ze anders onmiddellijk zou plaatsvinden. De spilindex wordt in januari 2026 bereikt, dus de indexering van +2% zou pas in april 2026 worden toegepast. (De volgende indexoverschrijding is gepland voor 2028).⁶

Bovendien heeft de regering eind 2025 afgesproken om de automatische indexering te plafonneren. Ze voert twee drempels in: 4000 euro bruto voor lonen en 2000 euro bruto voor sociale uitkeringen (inclusief pensioenen).

Wanneer de automatische indexering in 2026 en 2028 moet worden toegepast,

zullen dus alleen de eerste 4000 euro bruto (2000 euro bruto voor uitkeringen) worden geïndexeerd. **De regering rekent met deze maatregel 2,3 miljard euro te besparen. Dat is bijna evenveel als de prijs van de negen luchtverdedigingssystemen (NASAMS) die Arizona in juni 2025 heeft besteld (2,5 miljard euro).**

In tegenstelling tot wat de regering aankondigt, treft deze maatregel om de indexering van de lonen te plafonneren niet alleen de "sterke schouders", maar wordt één op de twee personen in België erdoor geraakt. Het mediane brutoloon in de privésector ligt namelijk rond de 4.000 euro. Dat betekent dat de helft van de werknemers te maken krijgt met een beperking van de loonindexering.

Voor hen is het verlies aan koopkracht als gevolg van deze plafonnering van de indexering aanzienlijk. Een werknemer die bijvoorbeeld 5.000 euro bruto (ongeveer 2.600 euro netto) verdient, zal in een carrière van 30 jaar ongeveer 23.500 euro verliezen. Het gecumuleerde verlies voor een werknemer die momenteel 6.000 euro bruto verdient zal over 30 jaar zelfs oplopen tot 45.400 euro⁷.

Te weinig budget voor gezondheidszorg

Een van de sectoren die het meest getroffen is door de begrotingsbezuinigingen is de gezondheidszorg.

Wettelijk gezien moet het budget voor gezondheidszorg een groei van 2% per jaar volgen om de stijgende kosten en de gevolgen van de vergrijzing op te vangen. Volgens het Planbureau zou de verplichte groeinorm voor de gezondheidszorg minstens 3% moeten bedragen om effectief aan te sluiten bij de realiteit.

Het budget voor gezondheidszorg voor 2026 bedraagt 46,775 miljard euro. Dat is een stijging van 1,553 miljard euro ten opzichte van vorig jaar. **Deze stijging is echter onvoldoende gezien de werkelijke kosten van de gezondheidszorg. Eind 2025 bedroeg de overschrijding van het begrotingskader voor gezondheidszorg dan ook 470,775 miljoen euro.**

In plaats van extra middelen te vinden om de gezondheid van de Belgische bevolking te ondersteunen, **heeft de regering Arizona bij het begin van de legislatuur afgesproken om tijdens deze legislatuur 907 miljoen euro te “besparen” op de hele sector⁸. Sinds deze oorspronkelijke beslissing zijn daar nog andere maatregelen bij gekomen. Zo moet daarvan 618,5 miljoen euro in 2026 worden bespaard: 275 miljoen euro in de geneesmiddelensector en 343 miljoen euro in de andere sectoren van de gezondheidszorg. Dat is het equivalent van de 123 extra lichte gepantserde voertuigen Serval die de regering in 2025 heeft besteld (656,4 miljoen euro).**

Deze cijfers onderstrepen een concrete werkelijkheid. In 2025 werd **het maximumbedrag voor eigen bijdragen verhoogd**. Daardoor zal de patiënt in 2026, zelfs als hij recht heeft op een verhoogde tegemoetkoming, meer moeten betalen. België is nochtans een land waar de patiënt al een groter deel uit eigen zak betaalt dan in andere OESO-landen.

Er wordt op die manier 66 miljoen euro aan ‘besparingen’ verwacht. Dat is de prijs van de vijf helikopters die Arizona in november 2025 heeft aangekocht.

De regering heeft ook besloten om de vergoeding van telefonische consultaties door artsen af te schaffen (een **bezuiniging die 73 miljoen euro moet opleveren**)⁹, wat de toegang tot gezondheidszorg voor bepaalde categorieën patiënten (ouderen, geïsoleerde personen, mensen met fysieke beperkingen, enz.) bemoeilijkt. Een ander voorbeeld: **87,2 miljoen euro aan besparingen zal worden doorgerekend aan diabetespatiënten**, voor wie de medicijnen nu in een andere, minder terugbetaalde categorie vallen. Momenteel worden 880.000 Belgen behandeld voor diabetes. 12% van hen leeft in armoede.¹⁰

De geplande verlaging van de groeinorm voor de gezondheidszorg

In het regeerakkoord is overeengekomen dat de groeinorm voor de begroting van de gezondheidszorg in 2026 en 2027 wordt “gehandhaafd” op 2% en “verhoogd tot 2,6% in 2028 om in 2029 3% te bereiken”. Het Federaal Planbureau voorspelt echter een reële nettogroei van 1,8% voor 2027 (ter herinnering: de wet voorziet in een groeinorm van 2%). Dit verschil kan worden verklaard door het feit dat de regering voor 2027 een “niet-toewijsbaar bedrag” van 336 miljoen euro heeft voorzien.

Met andere woorden, **de regering kondigt aan dat de uitgaven voor gezondheidszorg tussen 2026 en 2027 met 1,630 miljard euro zullen stijgen, maar dat een deel daarvan – een bedrag van 336 miljoen euro – in geen geval mag worden gebruikt. Dat is het equivalent van de prijs van de 60 Serval-pantservoertuigen die vorig jaar zijn aangekocht.** Deze begrotingstechniek werd eerder al toegepast door de Vivaldi-regering, maar wordt door Arizona sterk uitgebreid. Volgens Solidaris bedroeg de reële groei van het budget voor gezondheidszorg tussen 2025 en 2026 dan ook geen 2%, maar slechts 0,8%.¹¹

Bezuinigingen op sociale zekerheid en werkloosheidsuitkeringen

Dezelfde bezuinigingslogica geldt voor de sociale zekerheid en het recht op een werkloosheidsuitkering.

Op 1 januari 2026 trad een belangrijke hervorming in werking die het recht op werkloosheidsuitkering beperkt tot maximaal 24 maanden en afhankelijk maakt van het beroepsverleden. Tegelijkertijd besliste de regering dat ziekteperioden, arbeidsongevallen of beroepsziekten niet langer als gelijkgestelde arbeidsperiodes zullen worden beschouwd.

Volgens de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) zullen de beperkingen op de werkloosheidsduur en uitsluitingen tegen 2029 een besparing van **1,9 miljard euro** opleveren. Van dit bedrag moet ongeveer **234 miljoen euro** in mindering worden gebracht die de gemeentelijke OCMW's nodig zullen hebben om de extra kosten die voortvloeien uit deze maatregel te financieren. **De verwachte nettobesparing voor de federale staat bedraagt dus ongeveer 1,66 miljard euro. Dat is evenveel als het geraamde bedrag voor de aankoop van elf extra F-35-gevechtsvliegtuigen.**

Door personen uit te sluiten van werkloosheidsuitkeringen worden de lasten voor bepaalde personen overgedragen naar de OCMW's. Voor 2026 gaat het in totaal om 130.000 mensen. In de toekomst zullen er meer mensen afhankelijk zijn van het leefloon dat de OCMW's uitkeren dan het aantal mensen met een werkloosheidsuitkering van de RVA. **Deze massale overheveling zal voor de lokale overheden extra kosten met zich meebrengen, die op 315 miljoen euro worden geraamd. De federale regering heeft echter aangekondigd dat ze slechts 234 miljoen euro overmaakt naar de OCMW's om de drastische stijging van hun lasten op te vangen. Er ontbreekt dus 80 miljoen euro,** die ergens vandaan moet komen.¹²

De hervorming van de werkloosheid is dus bedoeld om geld te besparen ten koste van de sociale zekerheid. Ze lost de sociale problemen niet op, maar verplaatst en verergert ze juist. De OCMW's en hun personeel, die zich nu al in een crisis bevinden, zullen hierdoor nog meer in de problemen komen.

Verminderde solidariteit met daklozen

In dezelfde geest worden ook gerichte solidariteitsmaatregelen voor daklozen teruggeschroefd – symbolische besparingen met ingrijpende gevolgen. Minister van Asiel en Migratie, Maatschappelijke Integratie en Grootstedenbeleid, Anneleen Van Bossuyt (N-VA), bevestigde dat de federale bijdrage aan het ‘Koudeplan’ wordt stopgezet.¹³ Daardoor is het plan vanaf de winter 2025–2026 uitsluitend een zaak van de gewesten en gemeenten. **Voorheen droeg de federale overheid bij met een jaarlijks budget van 65.000 euro voor elk van de OCMW’s van de vijf grote steden** (Antwerpen, Brussel, Charleroi, Gent en Luik). **Dat zal in de toekomst niet meer het geval zijn. Vijf keer 65.000 euro (325.000 euro) is nog niet eens de prijs van een nieuwe slimme pilotenhelm voor de F-35 (400.000 euro).**

Een van de redenen die de regering voor deze afschaffing aanvoert, is dat ze strenger wil omgaan met overheidsgeld en wil bezuinigen. Bovendien is zij van mening dat winterhulp geen verantwoordelijkheid is van de federale overheid.

De gemeenten en gewesten moeten nu alleen instaan voor de volledige financiering van de honderden extra opvangplaatsen tijdens de winter. De actoren op het terrein vrezen dat dit zal leiden tot een gebrek aan concrete oplossingen in noodsituaties en tot het bewust in de steek laten van de meest kwetsbare mensen, die op straat aan extreme weersomstandigheden zullen worden blootgesteld.

Justitie in ademnood

De onderfinanciering doet zich ook voor in de gerechtelijke macht, een van de pijlers van de rechtsstaat. Het deel van de begroting dat België aan justitie besteedt ligt lager dan het Europese gemiddelde: **0,22% van het bbp in België, terwijl het gemiddelde van de Europese landen op 0,31% ligt. De begroting voor justitie in 2026 is tien keer lager dan de overheidsmiddelen waarover het leger kan beschikken.**

De verschillende betrokken partijen binnen het gerechtelijk apparaat klagen over een “tekort aan magistraten, een tekort aan griffiers, uitgeput personeel, erbarmelijke arbeidsomstandigheden, verouderde gebouwen, verouderde digitale hulpmiddelen, ...”.¹⁵ De gemiddelde wachttijd voordat het tot een definitieve gerechtelijke uitspraak komt, bedraagt zeven jaar. Sommige rechtszaken duren tientallen jaren. Het Hof van Beroep in Brussel heeft bijna 15.000 dossiers in

behandeling.

Volgens een rapport van het **College van Rechtbanken en Tribunalen** is er een tekort van 43% aan gerechtelijk personeel in de sector. Een rechter werkt gemiddeld 53 uur per week. Frédéric Van Leeuw, procureur-generaal in Brussel, wijst erop dat dit rapport de dringende behoeften van justitie op 695 miljoen euro raamde. Het rapport werd gewoonweg begraven. “Maar door te vaak weg te kijken, zien we hoe onze rechtspraak en onze rechtsstaat in onverschilligheid ten onder gaan”, aldus Van Leeuw.¹⁶

In zijn memorandum 2024 meldde de FOD Justitie dat de begroting van Justitie in 2024 opnieuw een **tekort van ongeveer 60 miljoen euro** zou vertonen. De overheidsdienst benadrukte **dat het departement nood heeft aan een structurele budgetverhoging van 250 miljoen euro.**¹⁷ Dat is 5% van de middelen die de federale regering in 2025 uittrok voor de verhoging van het Belgische militaire budget voor dat jaar (**4,8 miljard euro**).

Mobiliteit: te weinig overheidsinvesteringen, maar stijgende particuliere uitgaven

Dezelfde logica van onderinvestering zien we terug in de mobiliteit, een ander belangrijk aspect van het dagelijks leven. Het openbaar vervoer is een noodzakelijke uitgavenpost voor veel Belgen, maar de kosten stijgen sterk. In totaal gaat meer dan 42% van het budget van de Belgen naar huisvesting en vervoer.

In 2024 bedroegen de overheidsuitgaven voor het openbaar vervoer minder dan 1% van het bbp. Dat is veruit onvoldoende om te beantwoorden aan de collectieve mobiliteitsnoden.

De Arizona-regering heeft aangekondigd het budget voor de spoorwegen met 675 miljoen euro te zullen verminderen over de hele legislatuur. Voor 2026 zijn 100 miljoen euro aan besparingen voorzien. Dat is twee derde van de kostprijs van de GALIX-munitie (177,3 miljoen euro) die de regering in 2025 heeft aangekocht voor de nieuwe gepantserde voertuigen.

De NMBS zal 60% van deze bezuinigingen dragen, tegenover 40% voor Infrabel.

De bezuinigingen op het spoorwegbudget, die haaks staan op wat nodig is om het openbaar vervoer te bevorderen en onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te bestrijden, zullen opnieuw negatieve gevolgen hebben voor deze openbare dienst: de sluiting van 20 stations, de verhoging van de tarieven, de vermindering van de frequentie van de treinen, loonverlies voor het personeel, de verslechtering van de arbeidsomstandigheden, enz.

Migratie: je bent niet welkom

De terugtrekking van de overheid is eveneens terug te vinden in het asiel- en opvangbeleid, met bijzonder ernstige menselijke gevolgen in een context van systemisch racisme.

Het Belgische migratiebeleid gebaseerd op uitsluiting heeft al geleid tot meer dan 15.000 veroordelingen door nationale en internationale rechtbanken.¹⁸

Minder dan 10% van de asielzoekers die gebruikmaken van humanitaire opvang, wordt bijvoorbeeld ondergebracht in een centrum van het federaal agentschap dat instaat voor de opvang van asielzoekers in België (Fedasil). De meesten slapen op straat of in noodopvangcentra (vaak langer dan de voorgestelde verblijfsduur). Bijna negen op de tien (88%) dakloze asielzoekers hebben gezondheidsproblemen die rechtstreeks verband houden met hun preciaire levensomstandigheden.

Hieronder volgen enkele van de maatregelen die Arizona heeft aangekondigd¹⁹: het referentiebedrag om te voldoen aan de vereiste inzake bestaansmiddelen om in aanmerking te komen voor gezinshereniging wordt verhoogd tot 110% van het gewaarborgd minimuminkomen; asielzoekers komen niet langer in aanmerking voor sociale bijstand van de OCMW's; het aantal opvangplaatsen wordt nog verder afgebouwd; bepaalde groepen (met name alleenstaande mannen en asielzoekers met een beschermingsstatus in een ander EU-land, bekend als M-status) worden voortaan uitgesloten van toegang tot basisvoorzieningen (psychosociale ondersteuning, juridische bijstand, enz.).

Tegelijkertijd voert de regering drastische bezuinigingen door, met name een vermindering van 83% van het budget van Fedasil tegen 2029. In haar regeerakkoord voorziet Arizona vóór het einde van de legislatuur in totaal 1,6 miljard euro aan besparingen op het asiel- en migratiebeleid. Dat is meer dan de prijs van de zware munitie die Arizona in 2025 heeft aangekocht (1,2 miljard euro).

Armoede en sociale uitsluiting: de onzekerheid neemt niet af, maar wordt steeds groter

Alle hoger beschreven beleidskeuzes hebben zichtbare gevolgen voor de armoede en sociale uitsluiting, wat door de statistieken wordt bevestigd. In 2024 liepen meer dan 2,1 miljoen Belgen (ofwel 18,3% van de Belgische bevolking) het risico op armoede of sociale uitsluiting. 11,5% van de bevolking (meer dan één op de tien Belgen) leeft in een huishouden met een netto-inkomen dat onder de armoedegrens ligt. 6,2% van de bevolking (meer dan één op de twintig Belgen) wordt geconfronteerd met ernstige materiële en sociale achterstand – een percentage dat identiek is aan dat van 2019.²⁰

De stabiliteit van deze indicator betekent dat er op vijf jaar tijd geen significante vooruitgang is geboekt wat het betreft het in staat stellen van 6,2% van de bevolking om in hun basisbehoeften te voorzien.²¹

Arizona begint echter hardhandig de dam tegen armoede te doorbreken door er frontaal op in

te hakken: beperking van de werkloosheid in de tijd, afschaffing van het welzijnspakket, uitstel van de indexering van de uitkeringen en pensioenen, afschaffing van de financiering van het Koudeplan, strengere voorwaarden voor toegang tot integratie-uitkeringen, gelijkschakeling en plafonnering van de belastingaftrek voor kinderen ten laste, uitbreiding van de status van samenwonende, wijziging van de btw-tarieven, enz. Met het beleid dat Arizona nastreeft en invoert, zal de graad van armoede en sociale uitsluiting onvermijdelijk toenemen.

Uit de regeringsonderhandelingen over dit thema komen geen cijfermatige doelstellingen naar voren. Er worden geen extra middelen overwogen om armoede en het risico op armoede te bestrijden. Er zijn evenmin voorstellen om de uitkeringen op het minimumniveau van de armoedegrens te brengen.

Arizona beperkt zich tot beleid gericht op het controleren en bestrijden van “sociale fraude”, en legt de nadruk vooral op werkgelegenheid.

Ontwikkelingssamenwerking: min 25%...

Hoewel de wereld wordt geconfronteerd met een toename van conflicten, de gevolgen van klimaatverandering, steeds grotere humanitaire rampen, ongelijkheid, honger en extreme armoede, heeft de federale regering besloten om tegen het einde van de legislatuur **een kwart van het totale budget voor Belgische ontwikkelingshulp te schrappen. Dat komt neer op een forse bezuiniging van 650 miljoen euro op het jaarlijkse budget voor ontwikkelingssamenwerking – een bedrag dat overeenkomt met amper 13% van de verhoging van de militaire uitgaven in 2025 (4,85 miljard euro).**

Door deze bezuiniging zal de Belgische officiële ontwikkelingshulp dalen tot 0,40% van het bbp. Daardoor raakt ons land nog verder verwijderd van de internationale doelstelling om 0,7% van het bbp te besteden aan ontwikkelingssamenwerking. België verbond zich daartoe in 1975, herbevestigde zijn engagement in 2002 en legde de 0,7%-norm

in 2013 ook wettelijk vast.²² Door deze norm te negeren, schendt België dus (opnieuw) zijn eigen wetgeving.

De verbintenis die België binnen de NAVO is aangegaan om 2% van zijn bbp aan militaire uitgaven te besteden, is daarentegen louter politiek van aard. Toch wordt deze verbintenis telkens opnieuw door opeenvolgende regeringen onderschreven.

Werken aan vrede en veiligheid betekent echter in de eerste plaats werken aan de fundamentele oorzaken van geweld. Zoals de Verenigde Naties ons eraan herinneren, zijn deze oorzaken in de eerste plaats van sociaaleconomische aard: armoede en ongelijkheid, uitsluiting, de verslechtering van de levensomstandigheden als gevolg van de klimaatverandering, enz.

1. Strategische Visie Defensie 2025, 18 juli 2025, pag. 55 (<https://www.mil.be/media/apdp40wh/strategische-visie-2025-glossy-final.pdf>)
2. In ieder geval minimaal. Talrijke voorbeelden uit het verleden tonen namelijk aan dat de rekeningen uiteindelijk hoger uitvallen dan de oorspronkelijk aangekondigde bedragen. Soms zelfs met miljarden.
3. Strategische Visie Defensie 2025, 18 juli 2025, pag. 73 (<https://www.mil.be/media/apdp40wh/strategische-visie-2025-glossy-final.pdf>)
4. Idem
5. Idem
6. Statbel. Consumptieprijsindex. (<https://statbel.fgov.be/nl/themas/consumptieprijsindex/consumptieprijsindex>)
7. <https://www.lacsc.be/cne/actualites/2025/12/23/salaires-en-belgique-de-tres-nombreuses-indexations-des-le-1er-janvier-2026?t=1770391032861>
8. <https://abvv.be/echo/907-miljoen-besparingen-de-gezondheidszorg>
9. Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (RIZIV) (2025, 10 maart). De begroting van de ziekteverzekering van ruim 45 miljard euro in 2025 officieel op de rails. (<https://www.riziv.fgov.be/nl/nieuws/de-begroting-van-de-ziekteverzekering-van-ruim-45-miljard-euro-in-2025-officieel-op-de-rails>)
10. <https://abvv.be/echo/907-miljoen-besparingen-de-gezondheidszorg>
11. <https://www.lalibre.be/belgique/politique-belge/2025/10/06/pas-un-euro-ne-peut-etre-economise-sur-le-dos-du-patient-cest-une-ligne-rouge-PMVDIKD25NFTZEN6LKAIBLDL74/>
12. <https://www.econospheres.be/IMG/pdf/compensation-pour-les-cpas-note-statistique-12-07-2025-def-corr-3.pdf>
13. Leguidesocial (2025, 22 september). Plan grand froid : les centres d'hébergement pour sans-abris privés du soutien fédéral <https://pro.guidesocial.be/articles/actualites/article/plan-grand-froid-les-centres-d-hebergement-pour-sans-abris-prives-du-soutien-federal>
14. Federale overheidsdienst Justitie. (2024, 23 oktober). Nieuw CEPEJ-rapport over evaluatie rechtssystemen. (https://justitie.belgium.be/nl/nieuws/persberichten/nieuw_cepej_rapport_over_evaluatie_rechtssystemen)
15. Barreau de Bruxelles. (2025). Justice à bout de souffle : le barreau de Bruxelles passe à l'action. (<https://barreaubruelles.be/actions-projets/justice-a-bout-de-souffle-le-barreau-de-bruxelles-passe-a-laction>)
16. <https://www.rtbf.be/article/les-juges-au-bord-de-l-epuisement-il-manque-43-de-leur-effectif-11588875>
17. https://justitie.belgium.be/nl/nieuws/persberichten/hervorming_justitie_valt_stil_zonder_extra_budget
18. CIRÉ asbl. (2025, 1 octobre). Politique de non-accueil : état des lieux - 2025. Une nouvelles politiques gouvernementales cimente la crise humanitaire dans la société belge (<https://www.cire.be/publication/politique-de-non-accueil-etat-des-lieux-2025/>)
19. Ministerraad (2025, 15 april). Asiel en Migratie: pakket crisismaatregelen. (<https://news.belgium.be/nl/asiel-en-migratie-pakket-crisismaatregelen>)
20. 6,2% van de bevolking kampt met ernstige materiële en sociale achterstand, wat betekent dat deze mensen bepaalde lopende uitgaven (betaling van rekeningen, vervanging van versleten meubilair, regelmatige uitstapjes, enz.) die nodig zijn voor een aanvaardbare levensstandaard, niet kunnen betalen.
21. Statbel (2025, 1 oktober). Risico op armoede of sociale uitsluiting (<https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/armoede-en-levensomstandigheden/risico-op-armoede-sociale-uitsluiting>)
22. https://www.diplomatie.be/oda/Wet_Belgische_Ontwikkelingssamenwerking_19_maart_2013.pdf

350 000€

70
miljoen €

140
miljoen €

Redactioneel: Samuel
Legros, Sarah Rousseau,
Yasemin Kara & Idriss
Bouhière

Grafisch ontwerp :
Tiphanie Hotin

Rue de l'éclipse 6,
1000 Bruxelles

Verantwoordelijke uitgever:
Giulia Contes

02 640 52 62
info@stopmilitarisation.be
stopmilitarisation.be

STOP
MILITARISATION